

(19. maj 2005.)

**УГОВОР
О ОСНИВАЊУ
ЗАЈЕДНИЦЕ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ
(Nezvaničan prevod)**

Бивајући Стране:

Европска Заједница, с једне стране,

и

Следеће Уговорне Стране, с друге стране:

- Република Албанија, Република Бугарска, Босна и Херцеговина, Република Хрватска, Бивша Југословенска Република Македонија, Република Црна Гора, Румунија, Република Србија, Република Турска¹ (у даљем тексту: Придружене Стране),
- Привремена Мисија Уједињених нација на Косову, сагласно Резолуцији 1244 Савета безбедности Уједињених нација

Надограђујући Атински процес и Атинске Меморандуме о разумевању из 2002. и 2003. године,

Имајући у виду да су Република Бугарска, Румунија, Република Турска² и Република Хрватска државе Кандидати за приступање Европској унији и да је Бивша Југословенска Република Македонија поднела захтев за пријем у чланство,

Имајући у виду да је Европски савет у Копенхагену у децембру 2002. године потврдио европску перспективу Републике Албаније, Босне и Херцеговине и Србије и Црне Горе, као потенцијалним кандидатима за приступање Европској унији и истакао решеност да подржи њихове напоре у приближавању Европској унији,

Подсећајући да је Европски савет у Солуну јуна 2003. потврдио "Солунску агенду за Западни Балкан: приближавање европској интеграцији", која је усмерена ка даљем јачању привилегованих односа између Европске уније и Западног Балкана и у којој Европска унија охрабрује земље региона да усвоје правно обавезујући споразум о енергетском тржишту Југоисточне Европе,

Подсећајући на процес Евро-Медитеранског Партнерства и Политику европског суседства,

Подсећајући на допринос Пакта за стабилност Југоисточне Европе који у својим темељима за циљ има јачање сарадње између држава и нација Југоисточне Европе и подстицање услова за мир, стабилност и економски развој,

Решени да међу Странама оснују интегрисано тржиште за природни гас и електричну енергију, засновано на општем интересу и солидарности,

Имајући у виду да би ово интегрисано тржиште у каснијој фази могло да обухвати и друге енергетске производе и енергенте, као што су течни природни гас, нафта, водород или другу битну мрежну инфраструктуру,

¹ („ Република Турска" се брише уколико Република Турска не потпише Уговор)

² („ Република Турска" се брише уколико Република Турска не потпише Уговор)

Одлучни да створе стабилан регулаторни и тржишни оквир способан да привуче инвестиције у мреже за гас, капацитете за производњу електричне енергије и преносну мрежу, тако да све Стране имају приступ стабилном и непрекидном снабдевању гасом и електричном енергијом, што је од суштинске важности за економски развој и социјалну стабилност,

Одлучни да успоставе јединствен регулаторни простор за трговину електричном енергијом и гасом који је неопходан да би се њиме обухватила географска распрострањеност дотичних робних тржишта,

Увиђајући да су територије Републике Аустрије, Републике Грчке, Републике Мађарске, Републике Италије и Републике Словеније природно интегрисане или под директним утицајем функционисања тржишта гаса и електричне енергије Уговорних Страна,

Одлучни да подстичу висок ниво снабдевености свих грађана гасом и електричном енергијом, заснован на обавези обављања делатности од општег интереса, да остваре економски и социјални напредак и висок ниво запослености, као и уравнотежени и одрживи развој стварањем подручја без унутрашњих граница за гас и електричну енергију,

Желећи да унапреде сигурност снабдевања јединственог регулаторног простора обезбеђивањем стабилног регулаторног оквира неопходног за регион, у коме се могу развити везе са каспијским, северноафричким и блискоисточним резервама гаса и експлоатисати домаће резерве природног гаса, угља и хидроенергетски потенцијал,

Посвећени побољшању еколошке ситуације у вези са гасом и електричном енергијом, са њима повезаном енергетском ефикасношћу и обновљивим изворима енергије,

Одлучни да развију конкуренцију ширих размера на тржишту гаса и електричне енергије и искористе економије обима,

Имајући у виду да је за испуњење ових циљева потребно успоставити интегрисану структуру регулације тржишта која би била широког домашаја и подржана од стране снажних институција и кроз ефикасни надзор, уз одговарајуће учешће приватног сектора,

Имајући у виду да је ради смањења притиска на системе за гас и електричну енергију на нивоу држава, као и ради доприношења решавању локалних несташица гаса и електричне енергије, неопходно усвајање одговарајућих правила која би олакшала трговину гасом и електричном енергијом; и да су таква правила неопходна ради стварања јединственог регулаторног простора за географску распрострањеност дотичних робних тржишта,

Одлучиле су да оснују Заједницу за енергетику,

НАСЛОВ I – НАЧЕЛА

Члан 1.

1. Овим Уговором, Стране између себе оснивају Заједницу за енергетику.
2. Државе чланице Европске Заједнице могу постати Учесници у Заједници за енергетику, у складу са чланом 95. овог Уговора.

Члан 2.

1. Задатак Заједнице за енергетику је да уреди односе између Страна и да створи правни и економски оквир у погледу Мрежне Енергије, како је она дефинисана ставом 2. овог члана, да би се:

а) створио стабилан регулаторни и тржишни оквир способан да привуче инвестиције у гасне мреже, капацитете за производњу електричне енергије и преносне и дистрибутивне мреже, тако да све Стране имају приступ стабилном и непрекидном снабдевању енергијом, које је од суштинске важности за економски развој и друштвену стабилност,

б) створио јединствен регулаторни простор за трговину Мрежном Енергијом који је неопходан да би се њиме обухватила географска распрострањеност дотичних робних тржишта,

ц) увећала сигурност снабдевања јединственог регулаторног простора кроз обезбеђивање стабилне инвестиционе климе у којој би могле да се развију везе са каспијским, северноафричким и блискоисточним резервама гаса и да се експлоатишу домаће резерве природног гаса, угља и хидроенергетски потенцијал,

д) унапредила еколошка ситуација у погледу Мрежне Енергије и са њом повезаном енергетском ефикасношћу, подстицало коришћење обновљивих извора енергије и утврдили услови за трговину енергијом на јединственом регулаторном простору,

е) развила конкуренција ширих размера на тржишту Мрежне Енергије и искористиле економије обима.

2. „Мрежна Енергија» обухвата секторе електричне енергије и гаса који су обухваћене опсегом примене Директива Европске Заједнице 2003/54/ЕС и 2003/55/ЕС³

³ Директива бр. 2003/54/ЕС Европског Парламента и Савета од 26. јуна 2003. године која се односи на заједничка правила за унутрашње тржиште електричне енергије, Службени гласник Европске Уније бр. L176 од 15. јула 2003.године, стране 37-56; Директива бр. 2003/55/ЕС Европског Парламента и Савета од 26. јуна 2003.године која се односи на заједничка правила за унутрашње тржиште природног гаса, Службени гласник Европске Уније бр. L176 од 15. јула 2003, стране 57-78.

Члан 3.

За потребе члана 2. овог Уговора, активности Заједнице за енергетику обухватају:

а) имплементацију релевантног *acquis communautaire* о енергетици, заштити животне средине, конкуренцији и обновљивим изворима од стране Уговорних Страна, како је то прописано у Наслову II овог Уговора, прилагођеног како према институционалном оквиру Заједнице за енергетику, тако и према специфичној ситуацији сваке Уговорне Стране (у даљем тексту: „Проширење *acquis communautaire*“), надаље описане у Наслову II овог Уговора,

б) успостављање посебног регулаторног оквира који ће омогућити ефикасно функционисање тржишта Мрежне Енергије широм територија Уговорних Страна и делом територије Европске Заједнице, укључујући и стварање јединственог механизма прекограничног преноса и/или транспорта Мрежне Енергије и надгледање једностранних мера заштите (у даљем тексту: „Механизам за функционисање тржишта Мрежне Енергије“), надаље описане у Наслову III овог Уговора.

ц) стварање тржишта Мрежне Енергије без унутрашњих граница за све Стране, укључујући координацију узајамне помоћи у случају озбиљних поремећаја у енергетским мрежама или спољних поремећаја, а које може обухватити и стварање заједничке спољне трговинске политике у енергетици (у даљем тексту: „Стварање јединственог тржишта енергије“), надаље описане у Наслову IV овог Уговора.

Члан 4.

Комисија Европских Заједница (у даљем тексту: „Европска Комисија“) је координатор трију активности описаних у члану 3. овог Уговора.

Члан 5.

Заједница за енергетику је дужна да следи *acquis communautaire* описан у Наслову II овог Уговора, прилагођен како институционалном оквиру овог Уговора тако и специфичној ситуацији сваке Уговорне Стране, ради обезбеђивања високог нивоа сигурности улагања и оптималних инвестиција.

Члан 6.

Стране су дужне да предузму све одговарајуће мере, било опште или појединачне, којима ће се обезбедити испуњење обавеза које произилазе из овог Уговора. Стране су дужне да омогуће испуњење задатака Заједнице за енергетику. Стране ће се уздржавати од било каквих мера које би могле да угрозе остварење циљева овог Уговора.

Члан 7.

Забрањује се сваки вид дискриминације у погледу онога што је обухваћено опсегом примене овог Уговора.

Члан 8.

Ништа у овом Уговору неће утицати на право било које Стране да утврди услове за коришћење својих енергетских ресурса, на њен избор између различитих енергетских извора и на њену општу структуру снабдевања енергијом.

НАСЛОВ II – ПРОШИРЕЊЕ ACQUIS COMMUNAUTAIRE

ГЛАВА I – ГЕОГРАФСКА РАСПРОСТРАЊЕНОСТ

Члан 9.

Одредбе овог Наслова, као и Мере које се усвајају на основу овог Наслова, примењују се на територијама Придружених Страна и на територији под јурисдикцијом Привремене мисије Уједињених нација на Косову.

ГЛАВА II – ACQUIS О ЕНЕРГЕТИЦИ

Члан 10.

Свака Уговорна Страна дужна је да имплементира *acquis communautaire* о енергетици у складу са роковима за имплементацију таквих мера прописаних у Анексу I овог Уговора.

Члан 11.

„*Acquis communautaire* о енергетици“, у смислу овог Уговора, обухвата: (i) Директиву бр. 2003/54/ЕС Европског Парламента и Савета од 26. јуна 2003. године која се односи на заједничка правила за унутрашње тржиште електричне енергије, (ii) Директиву бр. 2003/55/ЕС Европског Парламента и Савета од 26. јуна 2003. године која се односи на заједничка правила за унутрашње тржиште природног гаса и (iii) Уредбу бр. 1228/2003/ЕС Европског Парламента и Савета од 26. јуна 2003. године о условима за приступ мрежи ради прекограничне размене електричне енергије.⁴

⁴ Службени гласник Европске Уније бр. L 176 од 15. јула 2003. године, стране 1- 10.

ГЛАВА III– ACQUIS О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Члан 12.

Свака Уговорна Страна је дужна да имплементира *acquis communautaire* о заштити животне средине у роковима за имплементацију таквих мера прописаних у Анексу II овог Уговора.

Члан 13.

Стране уважавају важност Кјото Протокола. Свака Уговорна Страна ће настојати да му приступи.

Члан 14.

Стране уважавају важност правила прописаних Директивом Савета 96/61/ЕС од 24. септембра 1996. године која се односи на свеобухватно спречавање и контролу загађења. Свака Уговорна Страна ће настојати да имплементира ову Директиву.

Члан 15.

Након ступања на снагу овог Уговора, изградња и рад нових производних постројења морају бити у складу са *acquis communautaire* о заштити животне средине

Члан 16.

„*Acquis communautaire* о заштити животне средине“, у смислу овог Уговора, обухвата: (i) Директиву Савета 85/337/ЕЕС од 27. јуна 1985. године о процени утицаја одређених јавних и приватних пројеката на животну средину, са изменама и допунама из Директиве Савета 97/11/ЕС од 3. марта 1997. године и Директиве 2003/35/ЕС Европског Парламента и Савета од 26. маја 2003. године, (ii) Директиву Савета 1999/32/ЕС од 26. априла 1999. године која се односи на смањење садржаја сумпора у појединим течним горивима и која мења и допуњује Директиву 93/12/ЕЕС, (iii) Директиву 2001/80/ЕС Европског Парламента и Савета од 23. октобра 2001. године о ограничењу емисија одређених загађивача у ваздух из великих постројења за сагоревање, и (iv) члан 4 (2) Директиве Савета 79/409/ЕЕС од 2. априла 1979. године о очувању дивљих птица.

Члан 17.

Одредбе ове Главе, као и Мере које се усвајају на основу ове Главе, примењиве су само на Мрежну Енергију.

ГЛАВА IV– ACQUIS О КОНКУРЕНЦИЈИ

Члан 18.

1. Као неспојиви са исправном применом овог Уговора, у мери у којој могу утицати на трговину Мрежном Енергијом између Уговорних Страна, сматраће се:

- а) сви споразуми између предузећа, одлуке удружења предузећа и договорна пракса удруживања, које као свој циљ или последицу имају спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције,
- б) злоупотреба доминантне позиције једног или више предузећа на тржишту између Уговорних страна, у целини или на његовом знатном делу,
- в) било каква јавна помоћ која нарушава или прети да наруши конкуренцију фаворизујући одређена предузећа или одређене енергетске ресурсе.

2. Било који поступак супротан овом члану биће процењиван на основу критеријума који произилазе из примене правила утврђених члановима 81, 82. и 87. Уговора о оснивању Европске заједнице (приложени у Анексу III овог Уговора).

Члан 19.

У погледу јавних предузећа и предузећа којима су додељена посебна или искључива права, свака Уговорна Страна ће обезбедити да се у року од 6 месеци од дана ступања овог Уговора на снагу испоштују начела Уговора о оснивању Европске Заједнице, а нарочито члана 86 (1) и (2) истог (приложени у Анексу III овог Уговора).

ГЛАВА V – ACQUIS О ОБНОВЉИВИМ ИЗВОРИМА ЕНЕРГИЈЕ

Члан 20.

Свака Уговорна страна је дужна да у року од годину дана од дана ступања на снагу овог Уговора поднесе Европској Комисији план за имплементацију Директиве 2001/77/ЕС Европског Парламента и Савета од 27. септембра 2001. године о промоцији електричне енергије произведене из обновљивих извора енергије на унутрашњем тржишту електричне енергије и Директиве 2003/30/ЕС Европског Парламента и Савета од 8. маја 2003. године о промоцији употребе биодизела или другог горива произведеног из обновљивих извора за транспорт. Европска Комисија ће план сваке Уговорне Стране доставити Министарском савету на усвајање.

ГЛАВА VI – УСАГЛАШЕНОСТ СА ОПШТЕ ПРИМЕЊИВИМ СТАНДАРДИМА ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Члан 21.

У року од једне године од дана ступања на снагу овог Уговора, Секретаријат је дужан да састави листу Опште примењивих стандарда Европске заједнице коју ће поднети Министарском савету на усвајање.

Члан 22.

Уговорне су дужне, да у року од једне године од дана усвајања наведене листе, усвоје развојне планове за усклађивање својих сектора Мрежне Енергије са таквим Опште примењивим стандардима Европске заједнице.

Члан 23.

«Опште примењиви стандарди Европске заједнице» односе се на било који технички стандард примењен у Европској заједници који је неопходан за сигуран и ефикасан рад мрежних система укључујући аспекте преноса, прекограничних прикључака, модулације и општих техничко-сигурносних стандарда, издат, где је то примењиво, од стране Европског комитета за стандардизацију (CEN), Европског комитета за стандардизацију у електротехници (CENELEC) или сличног нормативног тела, или издат од стране Уније за координацију преноса електричне енергије (UCTE) и Европске асоцијације за унапређење размене енергије (Easeegas) у погледу одређивања заједничких правила и пословне праксе.

ГЛАВА VII – ПРИЛАГОЂАВАЊЕ И РАЗВОЈ ACQUIS-а

Члан 24.

За имплементацију овог Наслова, Заједница за енергетику је дужна да усвоји Мере којима ће прилагодити *acquis communautaire* описан у овом Наслову, узимајући о обзир како институционални оквир овог Уговора, тако и специфичну ситуацију сваке од Уговорних страна.

Члан 25.

Заједница за енергетику може усвојити Мере ради имплементације амандмана на *acquis communautaire* описан у овом Наслову, у складу са развојем права Европске заједнице.

НАСЛОВ III – МЕХАНИЗАМ ЗА ФУНКЦИОНИСАЊЕ ТРЖИШТА МРЕЖНЕ ЕНЕРГИЈЕ

ГЛАВА I – ГЕОГРАФСКА РАСПРОСТРАЊЕНОСТ

Члан 26.

Одредбе овог Наслова, као и Мере које се усвајају на основу овог Наслова, примењују се на територијама Придружених Страна, територији под јурисдикцијом Привремене мисије Уједињених нација на Косову и на територији Европске заједнице на начин описан у члану 27. овог Уговора.

Члан 27.

У погледу Европске заједнице, одредбе овог Наслова, као и Мере које се усвајају на основу овог Наслова, примењују се на територијама Републике Аустрије, Републике Грчке, Републике Мађарске, Републике Италије и Републике Словеније. По приступању неке од Придружених Страна Европској унији, одредбе овог Наслова, као и Мере које се усвајају на основу овог Наслова, ће се без икаквих даљих формалности примењивати и на територији те нове државе чланице.

ГЛАВА II – МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕНОС МРЕЖНЕ ЕНЕРГИЈЕ НА ВЕЛИКЕ УДАЉЕНОСТИ

Члан 28.

Заједница за енергетику ће усвојити додатне Мере којима се успоставља јединствени механизам за прекогранични пренос и/или транспорт Мрежне Енергије.

ГЛАВА III – СИГУРНОСТ СНАБДЕВАЊА

Члан 29.

Стране су дужне да, у року од једне године од дана ступања на снагу овог уговора, усвоје изјаве о сигурности снабдевања којима нарочито описују диверзификацију снабдевања, технолошку безбедност и географско порекло увезених горива. Ове изјаве имају се доставити Секретаријату и биће доступне свим Странама овог Уговора. Наведене изјаве се ажурирају сваке друге године. Секретаријат даје смернице и пружа подршку у погледу наведених изјава.

Члан 30.

Члан 29. овог Уговора не намеће потребу измене енергетске политике или купопродајне праксе.

ГЛАВА IV – СНАБДЕВЕНОСТ ГРАЂАНА ЕНЕРГИЈОМ

Члан 31.

Заједница за енергетику ће подстицати високи ниво снабдевености свих грађана Мрежном Енергијом у оквирима обавеза вршења делатности од општег интереса садржане у релевантном *acquis communautaire* о енергетици.

Члан 32.

У ту сврху, Заједница за енергетику може усвојити Мере како би:

- а) допустила свеопшту снабдевеност грађана електричном енергијом;
- б) подстакла ефикасну политику управљања потрошњом
- в) обезбедила лојалну конкуренцију.

Члан 33.

Заједница за енергетику такође може усвајати и Препоруке како би подржала ефикасне реформе сектора Мрежне Енергије Страна, укључујући, између осталог, повећање степена наплате енергије од свих купаца и подстицање приступачности цена Мрежне Енергије за све кориснике.

ГЛАВА V – ХАРМОНИЗАЦИЈА

Члан 34.

Заједница за енергетику може усвојити Мере које се односе на компатиблиност модела за функционисање тржишта Мрежне Енергије, као и за узајамно признавање лиценци и Мере које подстичу слободно оснивање предузећа чија је делатност везана за Мрежну Енергију.

ГЛАВА VI – ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Члан 35.

Заједница за енергетику може усвојити Мере ради подстицања развоја у областима обновљивих извора енергије и енергетске ефикасности, узимајући у обзир њихове предности у погледу сигурности снабдевања, заштите животне средине, друштвене кохезије и регионалног развоја.

ГЛАВА VII – МЕРЕ ЗАШТИТЕ

Члан 36.

У случају изненадне кризе на тржишту Мрежне Енергије на територији неке од Придружених Страна, на територији под јурисдикцијом Привремене мисије Уједињених Нација на Косову или на територији Европске заједнице описане у члану 27. овог Уговора, када су угрожене физичка сигурност или безбедност људи, постројења или инсталација Мрежне Енергије или је угрожен интегритет система на датој територији, погођена Страна може привремено предузети неопходне мере заштите.

Члан 37.

Наведене мере заштите морају бити такве да у најмањој могућој мери ремете рад тржишта Мрежне Енергије Страна, и не смеју бити ширег обима од оног који је неопходан да би се уклониле потешкоће које су изненадно настале. Оне не смеју реметити конкуренцију нити негативно утицати на трговину на начин који није у складу са општим интересом.

Члан 38.

Погођена Страна је дужна да без одлагања о предузетим мерама заштите обавести Секретаријат, који ће о томе одмах обавестити остале Стране.

Члан 39.

Заједница за енергетику може одлучити да мере заштите које је предузела погођена Страна нису у складу са одредбама ове Главе и да од те Стране захтева да предузете мере укине или измени.

НАСЛОВ IV – СТВАРАЊЕ ЈЕДИНСТВЕНОГ ТРЖИШТА ЕНЕРГИЈЕ

ГЛАВА I – ГЕОГРАФСКА РАСПРОСТРАЊЕНОСТ

Члан 40.

Одредбе овог Наслова, као и Мере које се усвајају на основу овог Наслова, примењују се на територијама на које се односи Уговор којим је основана Европска заједница под условима прописаним тим уговором, на територијама Придружених Страна и на територији под јурисдикцијом Привремене мисије Уједињених Нација на Косову.

ДЕО II – УНУТРАШЊЕ ТРЖИШТЕ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 41.

1. Царинске дажбине и квантитативна ограничења увоза и извоза Мрежне Енергије и све мере које имају исто дејство, забрањене су међу Странама. Ова забрана обухвата и царинске дажбине фискалне природе.
2. Став 1. овог члана не спречава квантитативна ограничења или мере које имају исто дејство, а која су оправдана на основу јавног поретка или јавне безбедности; заштите здравља и живота људи, животиња или биљака; или заштите индустријске или трговачке својине. Међутим, таква ограничења или мере не смеју постати средства произвољне дискриминације или прикривени облик ограничавања трговине између Страна.

Члан 42.

1. Заједница за енергетику може усвојити Мере са циљем стварања јединственог тржишта без унутрашњих граница за Мрежну Енергију.
2. Став 1. овог члана се не односи на фискалне мере, на мере које се односе на слободно кретање људи, нити на мере које се односе на права и интересе запослених лица.

ГЛАВА III – ЕНЕРГЕТСКА СПОЉНОТРГОВИНСКА ПОЛИТИКА

Члан 43.

Заједница за енергетику може усвојити Мере неопходне за регулисање увоза и извоза Мрежне Енергије у и из трећих земаља, са циљем обезбеђивања једнаког приступа на и са тржишта трећих земаља у погледу основних еколошких стандарда или ради обезбеђивања сигурног функционисања унутрашњег тржишта енергије.

ГЛАВА IV – МЕЋУСОБНА ИСПОМОЋ У СЛУЧАЈУ ПОРЕМЕЋАЈА

Члан 44.

У случају кад поремећај у снабдевању Мрежном Енергијом погађа једну Страну а обухвата и неку другу Страну или трећу земљу, Стране су дужне да изнађу брзо решење у складу са одредбама ове Главе.

Члан 45.

Министарски савет ће се састати на захтев Стране која је директно погођена поремећајем. Министарски савет може усвојити неопходне Мере као одговор на настали поремећај.

Члан 46.

У року од годину дана од дана ступања на снагу овог Уговора, Министарски савет је дужан да усвоји Процедурални Акт за спровођење обавезе међусобне испомоћи прописане овом Главом, који може обухватати и преношење овлашћења за усвајање привремених Мера на Сталну групу на високом нивоу.

НАСЛОВ V – ИНСТИТУЦИЈЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ

ГЛАВА I – МИНИСТАРСКИ САВЕТ

Члан 47.

Министарски савет је дужан да осигура остварење циљева утврђених овим Уговором. Министарски савет:

- а) пружа опште политичке смернице;
- б) усваја Мере;
- ц) усваја Процедуралне акте којима између осталог може, под прецизно утврђеним условима, поверити Сталној групи на високом нивоу, Регулаторном одбору или Секретаријату одређене задатке, овлашћења или обавезе у погледу спровођења политике Заједнице за енергетику.

Члан 48.

Министарски савет се састоји од по једног представника сваке Уговорне Стране и два представника Европске заједнице. По један представник сваког Учесника, без права гласа, може присуствовати састанцима Министарског савета.

Члан 49.

Министарски савет ће усвојити свој пословник о раду у облику Процедуралног Акта.

Члан 50.

Свака од Уговорних Страна ће вршити функцију Председавајућег у трајању од шест месеци, а по редоследу коју ће бити утврђен Процедуралним Актом Министарског савета. Председавајући сазива Министарски савет на месту које сам одреди. Министарски савет се састаје најмање једном у шест месеци. Састанке припрема Секретаријат.

Члан 51.

Председавајући председава Министарским саветом, а помажу му један представник Европске заједнице и један представник следећег Председавајућег, у својству Потпредседника. Председник и Потпредседници припремају предлог Дневног реда.

Члан 52.

Министарски савет подноси годишњи извештај о активностима Заједнице за енергетику Европском Парламенту и парламентима Придружених Страна и Учесника.

ГЛАВА II – СТАЛНА ГРУПА НА ВИСОКОМ НИВОУ

Члан 53.

Стална група на високом нивоу:

- а) припрема рад Министарског савета;
- б) даје сагласност на захтеве за пружање техничке подршке стављене од стране међународних донаторских организација, међународних финансијских институција и билатералних донатора;
- ц) извештава Министарски савет о учињеном напретку ка постизању циљева овог Уговора;
- д) усваја Мере уколико јој је то поверено од стране Министарског савета;
- е) усваја Процедуралне акте, који акти се не могу односити на поверавање задатака, овлашћења и обавеза другим институцијама Заједнице за енергетику;
- ф) расправља о развоју *acquis communautaire* описаног у Наслову II овог Уговора, на основу извештаја који ће Европска Комисија редовно подносити.

Члан 54.

Стална група на високом нивоу се састоји од по једног представника сваке Уговорне Стране и два представника Европске заједнице. По један представник сваког Учесника, без права гласа, може присуствовати састанцима Сталне групе на високом нивоу.

Члан 55.

Стална група на високом нивоу ће усвојити свој пословник о раду у облику Процедуралног Акта.

Члан 56.

Председавајући сазива Сталну група на високом нивоу у месту које сам одреди. Састанке припрема Секретаријат.

Члан 57.

Председавајући председава Сталном групом на високом нивоу, а помаже му један представник Европске заједнице и један представник следећег Председавајућег, у својству Потпредседника. Председник и Потпредседници припремају предлог Дневног реда.

ГЛАВА III – РЕГУЛАТОРНИ ОДБОР

Члан 58.

Регулаторни одбор:

- а) саветује Министарски савет или Сталну групи на високом нивоу у вези са детаљима статутарних, техничких и регулаторних правила;
- б) издаје Препоруке у погледу прекограничних спорова у које је укључено два или више Регулатора, на захтев било којег од њих;
- ц) усваја Мере, уколико му је то поверено од стране Министарског савета;
- д) усваја Процедуралне акте.

Члан 59.

Регулаторни одбор сачињавају по један представник регулатора за енергетику сваке од Уговорних страна, у складу са релевантним деловима *acquis communautaire* о енергетици. Европску заједницу представља Европска Комисија, потпомогнута од по једног регулатора сваког Учесника и једног представника Европске групе регулатора за електричну енергију и гас (ERGEG). Уколико Уговорна страна или Учесник има једног регулатора за гас, а другог за електричну енергију, таква Уговорна страна или Учесник, имајући у виду дневни ред, одређује који ће регулатор присуствовати састанку Регулаторног одбора.

Члан 60.

Регулаторни одбор ће усвојити свој пословник о раду у облику Процедуралног Акта.

Члан 61.

Регулаторни одбор бира Председника на период који одреди Регулаторни одбор. Европска Комисија има својство Потпредседника. Председник и Потпредседник припремају предлог Дневног реда.

Члан 62.

Регулаторни одбор се састаје у Атини.

ГЛАВА IV –ФОРУМИ

Члан 63.

Два Форума, сачињена од представника свих заинтересованих страна, укључујући индустрију, регулаторе, репрезентативне групе из индустрије и потрошаче, саветоваће Заједницу за енергетику.

Члан 64.

Представник Европске заједнице председава Форумима.

Члан 65.

Закључци Форума се усвајају консензусом. Закључци се прослеђују Сталној групи на високом нивоу.

Члан 66.

Форум за електричну енергију се састаје у Атини, а Форум за гас се састаје у Истанбулу.⁵

⁵ [Уколико Турска не потпише Уговор, Члан 66. ће се изменити на следећи начин: "Форум за електричну енергију се састаје у Атини. Форум за гас се састаје на месту које ће се одредити Процедуралним актом Министарског савета.]

ГЛАВА V – СЕКРЕТАРИЈАТ

Члан 67.

Секретаријат:

- а) пружа административну подршку Министарском савету, Сталној групи на високом нивоу, Регулаторном одбору и Форумима;
- б) надгледа правилно извршавање обавеза Страна које су утврђене овим Уговором и подноси годишње извештаје о раду Министарском савету;
- ц) надгледа и помаже активности донатора које координира Европска Комисија на територијама Придружених Страна и територији под јурисдикцијом Привремене мисије Уједињених Нација на Косову и пружа административну подршку донаторима;
- д) обавља друге задатке који су му поверени овим Уговором или Процедуралним актом Министарског савета, изузимајући овлашћење да усваја Мере; и
- е) усваја Процедуралне акте

Члан 68.

Секретаријат сачињавају Директор и особље које је неопходно у зависности од потреба Заједнице за енергетику.

Члан 69.

Директор Секретаријата поставља се Процедуралним актом Министарског савета. Министарски савет Процедуралним актом утврђује правила у погледу запошљавања, радних услова и географске равнотеже особља запосленог у Секретаријату. Директор врши одабир и поставља особље.

Члан 70.

Током обављања својих дужности Директор и запослени неће тражити нити примати инструкције од било које Стране из овог Уговора. Дужни су да поступају непристрасно и промовишу интересе Заједнице за енергетику.

Члан 71.

Директор Секретаријата или именована замена помаже Министарском савету, Сталној групи на високом нивоу, Регулаторном одбору и Форумима.

Члан 72.

Седиште Секретаријата налази се у Бечу.

ГЛАВА VI – БУЏЕТ

Члан 73.

Свака Страна доприноси буџету Заједнице за енергетику на начин утврђен Анексом IV овог Уговора. Висине доприноса се могу ревидирати на сваких пет година Процедуралним актом Министарског савета, на захтев било које Стране.

Члан 74.

Министарски савет усваја буџет Заједнице за енергетику Процедуралним актом сваке друге године. Буџет ће покривати оперативне трошкове Заједнице за енергетику неопходне за функционисање њених институција. Издаци сваке институције утврђују се у засебном делу буџета. Министарски савет усваја Процедурални акт којим утврђује поступак за спровођење буџета и за презентовање и ревизију рачуна и инспекцију.

Члан 75.

Директор Секретаријата је дужан да спроводи буџет сагласно Процедуралном акту усвојеним у складу са чланом 74. овог Уговора и да на годишњем нивоу извештава Министарски савет о реализацији буџета. Министарски савет може одлучити Процедуралним актом, уколико је то примерено, да независним ревизорима повери верификацију правилне реализације буџета.

НАСЛОВ VI – ПОСТУПАК ДОНОШЕЊА ОДЛУКА

ГЛАВА I – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 76.

Мере могу имати форму Одлуке или Препоруке.

Одлука је правно обавезујућа у целости за све на које се односи.

Препорука нема обавезујуће дејство. Стране су дужне да у најбољој намери настоје да извршавају Препоруке.

Члан 77.

Свака Страна има један глас, изузев у случају прописаном чланом 80. овог Уговора.

Члан 78.

Министарски савет, Стална група на високом нивоу или Регулаторни одбор могу заседати само уколико је присутно две трећине Страна. Уколико се присутна Страна уздржи од гласања, уздржавање се неће сматрати за дати глас и неће се узети у разматрање приликом пребројавања датих гласова.

ГЛАВА II – МЕРЕ НА ОСНОВУ НАСЛОВА II

Члан 79.

Министарски савет, Стална група на високом нивоу и Регулаторни одбор усвајају Мере на основу Наслова II овог Уговора, на предлог Европске Комисије. Европска Комисија може изменити или повући свој предлог у сваком тренутку у току поступка који претходи усвајању Мера.

Члан 80.

Свака Уговорна Страна има један глас.

Члан 81.

Министарски савет, Стална група на високом нивоу и Регулаторни одбор доносе одлуке већином датих гласова.

ГЛАВА III – МЕРЕ НА ОСНОВУ НАСЛОВА III

Члан 82.

Министарски савет, Стална група на високом нивоу и Регулаторни одбор усвајају Мере на основу Наслова III овог Уговора, на предлог било које Стране или Секретаријата.

Члан 83.

Министарски савет, Стална група на високом нивоу и Регулаторни одбор доносе одлуке двотрећинском већином датих гласова, укључујући позитиван глас Европске заједнице.

ГЛАВА IV – МЕРЕ НА ОСНОВУ НАСЛОВА IV

Члан 84.

Министарски савет, Стална група на високом нивоу и Регулаторни одбор усвајају Мере на основу Наслова IV овог Уговора, на предлог било које Стране.

Члан 85.

Министарски савет, Стална група на високом нивоу и Регулаторни одбор усвајају Мере једногласно.

ГЛАВА V – ПРОЦЕДУРАЛНИ АКТИ

Члан 86.

Процедуралним актом се уређују организациона, буџетска и питања транспарентности Заједнице за енергетику, укључујући и поверавање овлашћења од стране Министарског савета Сталној групи на високом нивоу, Регулаторном одбору или Секретаријату и има обавезујући карактер за институције Заједнице за енергетику, као и за Стране уколико је то предвиђено самим Процедуралним актом.

Члан 87.

Процедурални акти усвајају се у складу са Поступком доношења одлука утврђеним Главом III овог Наслова, изузев у случајевима прописаним чланом 88. овог Уговора.

Члан 88.

Процедурални акт из члана 69. овог Уговора којим се поставља Директор Секретаријата усваја се простом већином на предлог Европске Комисије. Процедурални акти из члана 73. и 74. овог Уговора којима се уређују буџетска питања, усвајају се једногласно на предлог Европске Комисије. Процедурални акти којима се поверавају овлашћења Регулаторном одбору у складу са чланом 47 (ц) усвајају се једногласно на предлог било које Стране или Секретаријата.

НАСЛОВ VII – ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ОДЛУКА И РЕШАВАЊЕ СПОРА

Члан 89.

Стране су дужне да у своје домаће правне системе имплементирају Одлуке које се на њих односе у року утврђеном Одлуком.

Члан 90.

1. Путем образложеног захтева било које Стране, Секретаријата или Регулаторног одбора, Министарски савет се обавештава о томе да Страна не поступа у складу са обавезом утврђеном овим Уговором или није имплементирала Одлуку која се на њу односи у утврђеном року. Приватна лица се могу обраћати Секретаријату путем притужби.

2. Страна о којој је реч може дати своје примедбе као одговор на захтев или притужбу.

Члан 91.

1. Министарски савет може утврдити да је Страна извршила повреду својих обавеза. Министарски савет одлучује:

- а) простом већином, уколико се повреда односи на Наслов II овог Уговора;
- б) двотрећинском већином, уколико се повреда односи на Наслов III овог Уговора;
- в) једногласно, уколико се повреда односи на Наслов IV овог Уговора;

2. Министарски савет може накнадно, простом већином, одлучити да укине било коју одлуку усвојену на основу овог члана.

Члан 92.

1. На предлог Стране, Секретаријата или Регулаторног одбора, Министарски савет може једногласно утврдити да Страна озбиљно и трајно повређује своје обавезе предвиђене овим Уговором и тој Страни може суспендовати одређена права која проистичу из примене овог Уговора, укључујући суспензију гласачких права, искључивање са састанака или из механизма предвиђених овим Уговором.

2. Министарски савет може накнадно, простом већином, одлучити да укине било коју одлуку усвојену на основу овог члана.

Члан 93.

Приликом доношења одлука прописаних чланом 91. и 92. овог Уговора, Министарски савет неће узети у обзир глас представника Стране на коју се одлука односи.

НАСЛОВ VIII – ТУМАЧЕЊЕ

Члан 94.

Институције ће тумачити сваки израз или други појам употребљен у овом Уговору, а који је изведен из права Европске заједнице, у складу са прецедентним правом Суда правде или Првостепеног суда Европских заједница. Када тумачења наведених судова нису расположива, Министарски савет ће пружити смернице у тумачењу овог Уговора. Он може делегирати овај задатак Сталној групи на високом нивоу. Такве смернице неће прејудуцирати било какво накнадно тумачење *acquis communautaire* од стране Суда правде или Првостепеног суда.

НАСЛОВ IX – УЧЕСНИЦИ И ПОСМАТРАЧИ

Члан 95.

По подношењу захтева Министарском савету, било која држава чланица Европске заједнице може бити заступљена у Министарском савету, Сталној групи на високом нивоу и у Регулаторном одбору у својству Учесника, под условима прописаним члановима 48, 54. и 59. овог Уговора, и биће јој допуштено да учествује у дискусијама Министарског савета, Сталне групе на високом нивоу, Регулаторног одбора и Форума.

Члан 96.

1. На образложен захтев суседне треће државе, Министарски савет може једногласно прихватити ту државу као Посматрача. По захтеву поднетом Министарском савету, а у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог Уговора, Молдавија ће бити примљена као Посматрач.

2. Посматрачи могу присуствовати састанцима Министарског савета, Сталне групе на високом нивоу, Регулаторног одбора и Форума без права учешћа у дискусијама.

НАСЛОВ X – РОК ВАЖЕЊА

Члан 97.

Овај Уговор се закључује на период од 10 година од дана његовог ступања на снагу. Министарски савет може једногласном одлуком продужити његово важење. Уколико таква одлука не буде донета, Уговор може наставити да важи између оних Страна које су гласале за његово продужење, под условом да оне чине најмање две трећине Страна Заједнице за енергетику.

Члан 98.

Свака Страна се може повући из Уговора по истеку шест месеци од дана подношења обавештења о томе Секретаријату.

Члан 99.

Након приступања било које Придружене Стране Европској заједници, та страна ће постати Учесник у складу са одредбама члана 95. овог Уговора.

НАСЛОВ XI –ИЗМЕНЕ И ПРИСТУПАЊЕ

Члан 100.

Министарски савет, једногласном одлуком својих Чланова, може:

- (i) изменити одредбе Наслова I до VII овог Уговора;
- (ii) одлучити о имплементацији других делова *acquis communautaire* који се односе на Мрежну Енергију;
- (iii) проширити опсег овог Уговора на друге енергетске производе и енергенте или другу битну мрежну инфраструктуру;
- (iv) сагласити се са приступањем нове Стране Заједници за енергетику.

НАСЛОВ XII – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 101.

Уз поштовање одредби чланова 102. и 103. овог Уговора, на права и обавезе које проистичу из билатералних споразума које је Уговорна Страна закључила пре потписивања овог Уговора, неће утицати одредбе овог Уговора. У мери у којој такви споразуми нису у складу са овим Уговором, дотична Уговорна страна ће предузети све одговарајуће мере да уклони успостављени несклад, у року од годину дана од дана ступања овог Уговора на снагу.

Члан 102.

Све обавезе које проистичу из овог Уговора су без утицаја на постојеће правне обавезе Страна преузете Уговором о оснивању Светске трговинске организације.

Члан 103.

Овај Уговор неће утицати на било коју обавезу преузету на основу споразума Европске Заједнице и њене државе чланице, с једне стране, и Уговорне Стране, с друге стране. Овај Уговор неће утицати на било коју обавезу преузету у контексту преговора о придруживању Европској унији.

Члан 104.

До усвајања Процедуралног Акта из члана 50. овог Уговора, примењиваће се редослед вршења функције Председавајућег утврђен Атинским Меморандум о разумевању из 2003.⁶

Члан 105.

Стране ће одобрити овај Уговор у складу са својим унутрашњим правилима поступка.

Овај Уговор ступа на снагу првог дана у месецу који следи након дана када Европска заједница и шест Уговорних страна изврши нотификацију о томе да су окончани поступци неопходни за ту сврху.

Нотификација се подноси Генералном секретару Савета Европске уније, који је депозитар овог Уговора.

Потврђујући то, прописно овлашћени представници потписали су овај Уговор.

⁶ Меморандум о разумевању о регионалном тржишту енергије у Југоисточној Европи и његовој интеграцији у унутрашње тржиште енергије Европске заједнице, потписан у Атини 8. децембра 2003. године.

АНЕКС I

РОКОВИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ДИРЕКТИВА ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БР. 2003/54 И 2003/55, И УРЕДБЕ БР. 1228/2003 ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ОД 26. ЈУНА 2003.

1. У складу параграфом 2. у наставку овог Анекса и чланом 24. овог Уговора, свака Уговорна Страна је дужна да у року од дванаест месеци од дана ступања на снагу овог Уговора имплементира:
 - (i) Директиву Европске заједнице бр. 2003/54/ЕС Европског парламента и Савета од 26. јуна 2003. године која се односи на заједничка правила за унутрашње тржиште електричне енергије;
 - (ii) Директиву Европске заједнице бр. 2003/55/ЕС Европског парламента и Савета од 26. јуна 2003. године која се односи на заједничка правила за унутрашње тржиште природног гаса;
 - (iii) Уредбу Европске заједнице бр. 1228/2003/ЕС Европског парламента и Савета од 26. јуна 2003. године о условима за приступ мрежи ради прекограничне размене електричне енергије.

2. Уговорне Стране су дужне да обезбеде да квалификоване купце, у смислу утврђеном Директивама Европске заједнице 2003/54/ЕС и 2003/55/ЕС, чине:
 - (i) од 1. јануара 2008, сви купци изузев домаћинстава; и
 - (ii) од 1. јануара 2015, сви купци.

АНЕКС II

РОКОВИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ AQUIS-A О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

1. Свака Уговорна Страна је дужна да, закључно са даном ступања на снагу овог Уговора, имплементира Директиву Савета 85/337/ЕЕС од 27. јуна 1985. године о процени утицаја одређених јавних и приватних пројеката на животну средину, са изменама и допунама из Директиве Савета 97/11/ЕС од 3. марта 1997. године и Директиве 2003/35/ЕС Европског Парламента и Савета од 26. маја 2003. године.
2. Свака Уговорна страна је дужна да до 31. децембра 2011. године имплементира Директиву Савета 1999/32/ЕС од 26. априла 1999. године која се односи на смањење садржаја сумпора у појединим течним горивима и која мења и допуњује Директиву 93/12/ЕЕС.
3. Свака Уговорна страна је дужна да до 31. децембра 2017. године имплементира Директиву 2001/80/ЕС Европског парламента и Савета од 23. октобра 2001. године о ограничењу емисија одређених загађивача у ваздух из великих постројења за сагоревање.
4. Свака Уговорна страна је дужна да, закључно са даном ступања на снагу овог Уговора, имплементира члан 4(2) Директиве 79/409/ЕЕС Савета од 2. априла 1979. године о очувању дивљих птица.

АНЕКС III

Члан 81. Уговора о оснивању Европске заједнице

1. Нespoјиви су са заједничким тржиштем и забрањени сви споразуми између предузећа, одлуке удружења предузећа и договорна пракса удруживања, која може да наноси штету трговини између држава чланица и чији су циљ или последица спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције унутар заједничког тржишта, а нарочито који:

- а) непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или друге услове размене,
- б) ограничавају или контролишу производњу, пласман, технички развој или инвестиције,
- ц) деле тржиште или изворе снабдевања,
- д) примењују неједнаке услове на исте послове са различитим пословним партнерима, стављајући их на тај начин у неједнак конкурентски положај, и
- е) условљавају склапање уговора прихватањем додатних обавеза, које по својој природи и трговачким обичајима немају везе за предметом уговора.

2. Сви споразуми или одлуке који су забрањени овим чланом ништави су.

3. Одредбе става 1. могу се, међутим, изузети од примене на:

- споразум или групу споразума између предузећа
- одлуку или групу одлука удружења предузећа
- договорну праксу

који доприносе унапређењу производње или дистрибуције робе или подстичу технички или економски развој, а који истовремено потрошачима омогућавају правично учешће у тако оствареним погодностима и који:

- а) не намећу предузећима ограничења која су неспојива с остварењем тих циљева;
- б) не дају могућности тим предузећима да искључе конкуренцију у погледу битног дела производње која је у питању.

Члан 82. Уговора о оснивању Европске заједнице

Није у складу са заједничким тржиштем и забрањена је свака злоупотреба у коришћењу доминантног положаја на заједничком тржишту или на његовом битном делу, од стране једног или више предузећа, уколико би ти могло штетно утицати на трговину између држава чланица.

Такве злоупотребе се састоје нарочито у:

- а) непосредном или посредном наметању неодговарајуће куповне или продајне цене или осталих услова размене;
- б) ограничавању производње, пласмана или техничког развоја на штету потрошача;
- ц) примењивању неједнаких услова на исте послове са различитим партнерима, стављајући их на тај начин у лошији конкурентски положај;
- д) условљавању закључења уговора прихватањем додатних обавеза које по својој природи или према трговачким обичајима нису у вези са предметом уговора.

Члан 86(1) и (2) Уговора о оснивању Европске Заједнице

1. У односу на јавна предузећа и предузећа којима државе чланице дају посебна или искључива права, државе чланице неће доносити или одржавати на снази било какве мере које су супротне одредбама овог Уговора, а нарочито одредбама члана 12. и чланова 81. до 89.

2. На предузећа којима је поверено вршење услуга од општег економског интереса или која имају карактер финансијског монопола примењују се одредбе овог уговора, и нарочито прописи о конкуренцији, ако примена тих правила правно или фактички не спречава извршавање задатака који су им поверени. Развој трговинског промета не сме бити угрожен у мери која би била противна интересима Заједнице.

Члан 87. Уговора о оснивању Европске Заједнице

1. Ако овим уговором није другачије одређено, сматраће се да су неспојиви са заједничким тржиштем у мери у којој угрожавају трговину између држава чланица, сви облици државних, или из државних средстава одобрених субвенција, који путем повлашћивања одређених предузећа или производних грана прете да доведу или доводе до недозвољене нелојалне конкуренције.

2. У складу са заједничким тржиштем су:

а) помоћ социјалног карактера дата индивидуалним потрошачима, ако се при томе не прави дискриминација заснована на пореклу робе;

б) помоћ која се даје за накнаду штета насталих услед природних непогода или других изузетних догађаја;

ц) помоћ дата привреди одређених подручја СР Немачке погођеној поделом Немачке, у мери у којој су потребне да би се надокнадиле економске последице проузроковане поделом.

3. У складу са заједничким тржиштем могу бити:

а) помоћ за унапређење економског развоја подручја на којима је животни стандард изузетно низак или у којима постоји знатна незапосленост;

б) помоћ за унапређење важних пројеката од заједничког европског интереса или за отклањање знатног поремећаја у привредном животу једне државе чланице;

ц) помоћ за унапређивање развоја одређених привредних делатности или одређених привредних грана, ако се тиме не мењају услови пословања у мери у којој је то супротно заједничким интересима;

д) помоћ намењена унапређењу културе и очувању баштине, када оне не утиче на услове размене и конкуренције у Заједници у мери која би била супротне заједничком интересу;

е) остале врсте субвенција које одређује Савет одлуком коју доноси квалификованом већином на предлог Комисије.

АНЕКС IV

ДОПРИНОСИ У БУЏЕТ⁷

Стране	Допринос у процентима
Европска Заједница	91,2%
Република Албанија	0,1%
Република Бугарска	1%
Босна и Херцеговина	0.3%
Република Хрватска	0,5%
Бивша Југословенска Република Македонија	0,1%
Република Црна Гора	0,1%
Румунија	2,1%
Република Србија	0,7%
Република Турска	3,8%
Привремена мисија Уједињених Нација на Косову	0,1%

7 (Табела ће бити математички ажурирана следећим цифрама, уколико Република Турска не буде потписала Уговор: „Европска заједница (94,9%), Република Албанија (0,1%), Република Бугарска (1%), Босна и Херцеговина (0.3%), Република Хрватска (0,5%), Бивша Југословенска Република Македонија (0,1%), Република Црна Гора (0,1%), Румунија (2,2%), Република Србија (0,7%), Привремена мисија Уједињених Нација на Косову (0,1%)“.)